

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ
КАТЕДРА „РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ”

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на тема:

ЕТИЧНОТО В ИЗРАЗНАТА СИСТЕМА НА ТЕЛЕВИЗИОННАТА
ПУБЛИЦИСТИКА

(Отразяване на бедствени ситуации в новините и кратките седмични публицистични формати на БНТ, Би Ти Ви и Нова ТВ

в периода януари 2005 – юни 2012 г.)

на Деница Пламенова Суруджийска –

редовен докторант

в Катедра „Радио и телевизия” на ФЖМК

на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

за присъждане на **образователната и научна степен “доктор”**

по професионално направление

3.5 „Обществени комуникации и информационни науки”

(Журналистика – Телевизионна журналистика)

Научен ръководител: **доц. д-р Лилия Райчева**

Представеният за защита от Деница Суруджийска дисертационен труд „Етичното в изразната система на телевизионната публицистика” представлява сериозно теоретико-емпирично изследване. В подзаглавието *(Отразяване на бедствени ситуации в новините и кратките седмични публицистични формати на БНТ, Би Ти Ви и Нова ТВ в периода януари 2005 – юни 2012 г.)* докторантката извежда проучването на проблема в осемгодишен времеви период. Темата, върху която тя е съсредоточила насоката на своите научни дирения, е изключително актуална, значима за съвременната медийна среда и предлага интересни резултати. Използвана е добре подбрана по въпроса чуждестранна и българска литература.

СТРУКТУРА И ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Изложението на дисертацията е разгънато в увод, три глави с общо тринайсет раздела, заключение, използвани източници и библиография и е разположено на 185 страници. За постигането на основната цел на дисертационния труд са формулирани и конкретни, подробно описани, задачи. При изследването на темата е използвана пространна библиография: научни трудове на утвърдени автори по темата; актове на българското и международното законодателство; исторически справки; текуща периодика.

В основата на изследователския фокус на докторантката е поставена симбиозата между моралния измерител и спецификата на образните похвати в пределите на телевизионната информация и публицистика. За обект на анализа са избрани новините и кратките публицистични предавания на трите ефирни телевизии с национално разпространение – БНТ, Би Ти Ви и Нова телевизия, заради обществената им значимост и обема на аудиторията им. Основните задачи са в съответствие с поставената цел и са ясно открити: проучване на теоретичните аспекти на проблематиката; разглеждане на наложените от практиката стандарти; анализ на телевизионните предавания, обект на изследването.

На базата на нормативни документи и изследователски интерпретации са формулирани теоретичните измерения на проблематиката. Разгледани са подробно и различните елементи на екранната изразна система (визия, звук, монтаж). Открити са смисълът и функциите на социално ангажираната медия – като обективен наблюдател, но и като обществен посредник, който може да има градивна или деструктивна роля в социалните процеси и явления. Анализират се конкретни примери от практиката на БНТ, Би Ти Ви и Нова телевизия, които многопластово и разнопосочно илюстрират актуалните тенденции в съвременната екранна документалистика. Интересен е паралелът и с програмите на три водещи в професионално отношение чуждестранни телевизии – NBC, ARD, OPT. Обобщението на основните резултати от изследването на телевизионното отразяване на бедствени ситуации служи за отправна точка при извеждането на важни тенденции в развитието на телевизионната изразност и степента, в която тя следва нормите на морала и хуманността.

АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Разработката на дисертационния труд е много актуална за изследването на съвременната медийна среда и е с подчертана обществена значимост. Открояването на етичните норми на екранната изразност при отразяването на бедствени ситуации в трите най-рейтингови телевизии – БНТ, Би Ти Ви и Нова телевизия е сложен и почти непроучен предмет. Безспорно темата за поведението на телевизията в условията на екстремни ситуации е професионално актуална и по всяка вероятност - и в бъдеще ще бъде значима по отношение на спазване на журналистическите стандарти. За целите на дисертационния труд е разработена специална методология, която разкрива в няколко измерения връзката между етичното и изразната система на телевизионната публицистика. Методологическата конструкция, изградена на базата на интердисциплинарния подход, включва описание и сравнителен анализ на емпиричен материал от новинарските емисии и от кратките седмични публицистични предавания

не само на обществената БНТ и търговските Би Ти Ви и Нова телевизия, но и от практиката на водещи чуждестранни телевизии - американската NBC, германската ARD и руската ОРТ.

В дисертацията представените теоретични формулировки на етичното в отношението на медиите при представяне и интерпретиране на информацията се тълкува на базата на няколко основни критерии: запазване на личната свобода и неприкосновеност; актуалност и адекватност на медийните послания; достоверност на информацията; обективност и коректност при отразяването; последователност; контрол на институционалното поведение; осигуряване на коректни комуникационни канали между представителите на властта и аудиторията.

ИЗВОДИ И ПРИНОСНИ МОМЕНТИ

При анализа на поставените изследователски цели докторантката Деница Суруджийска достига до важни изводи, които биха могли да се използват както в следващи научни разработки по темата, така и за формиране на нови регламенти за работата на телевизионните журналисти в условията на криза или за оптимизиране на медийните политики.

Приносните моменти в теоретико-изследователски и практико-приложен аспект са убедително защитени:

- За първи път в българската телевизионна среда се изследват етичните измерения на телевизионната изразност в контекста на отразяване на бедствия;
- Извеждат се основни норми – теоретично аргументирани и практически приложими – за отразяване на бедствени ситуации;
- Очертават се характерни тенденции и особености в представянето на емблематични кризисни събития от трите национални ефирни телевизии през изследвания осемгодишен период;
- Изследват се професионалните подходи в трите телевизии в контекста на чуждестранни медийни практики;
- Анализират се ключови проблеми по отношение на телевизионната журналистика в условията на бедствена ситуация.

БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Дисертационният труд на Деница Суруджийска обхваща осемгодишен период – анализирано е голямо количество емпиричен материал. Работата би спечелила, особено при бъдеща публикация, ако на места в разсъжденията се редуцират многословните разяснения. Тази

препоръка, обаче, не омаловажава стойността на извършената работа. Текстът е интелигентно написан, с логична последователност и висока езикова култура.

Изводите биха могли успешно да се внедрят в учебния процес – в обучението на студентите от специалностите „Журналистика” и „Връзки с обществеността” във Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Климент Охридски”. Разработката би била полезна за всички, работещи в областта на журналистиката и медийната теория по разглежданата проблематика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Плодотворната изследователска работа на докторантката се допълва и от нейната успешна преподавателска дейност по *Учебно ТВ студио*, както и от участието ѝ с академична ангажираност в Катедрата и във Факултета. Наред с това Деница Суруджийска изгражда своя авторитет и с активната си журналистическа дейност в Нова телевизия. Тя участва като учител и в Международния проект на Центъра за развитие на медиите „Далтоници в един пътър свят”, насочен към подготовка на ромски журналисти за създаване на мултимедийни репортажи, както и в подготовката на проекта „Университетски кросмедиен център „Алма Матер” за научно-изследователска и иновативна практико-приложна педагогическа дейност”.

Основните резултати от дисертационното изследване са намерили гласност в четири научни публикации.

Представената документация за защита на докторантката е пълна. Имайки пред вид всичко гореизложено, както и качеството на извършената работа, с подчертана увереност подкрепям дисертационния труд **ЕТИЧНОТО В ИЗРАЗНАТА СИСТЕМА НА ТЕЛЕВИЗИОННАТА ПУБЛИЦИСТИКА** (*Отразяване на бедствени ситуации в новините и кратките седмични публицистични формати на БНТ, Би Ти Ви и Нова ТВ в периода януари 2005 – юни 2012 г.*) и убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Деница Пламенова Суруджийска образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Телевизионна журналистика).

РЕЦЕНЗЕНТ:

Доц. д-р Лилия Райчева

22. 04. 2013 г.